

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Mikulov

Zpracovatel:
Odborný tým Projektů

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Mikulov leží v Jihomoravském kraji a tvoří 1 z 21ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje, jehož stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- počtem obyvatel 19.695, z nichž 7.410 žije v jádrovém městě, je 3. nejmenší;
- počtem 17 obcí je 5. nejmenší;
- rozlohou 244 km² se blíží středně velkému obvodu kraje.

Tabulka 1: Komparace vybraných SO ORP v Jihomoravském kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Mikulov	17	19 695	7 410	244
Břeclav	18	59 742	24 925	439
Hustopeče	28	35 503	5 883	355
Pohořelice	13	13 439	4 678	195
Znojmo	111	91 197	33 964	1 242
Židlochovice	24	31 050	3 615	194
Průměr za kraj	32	55 650	29 587	343

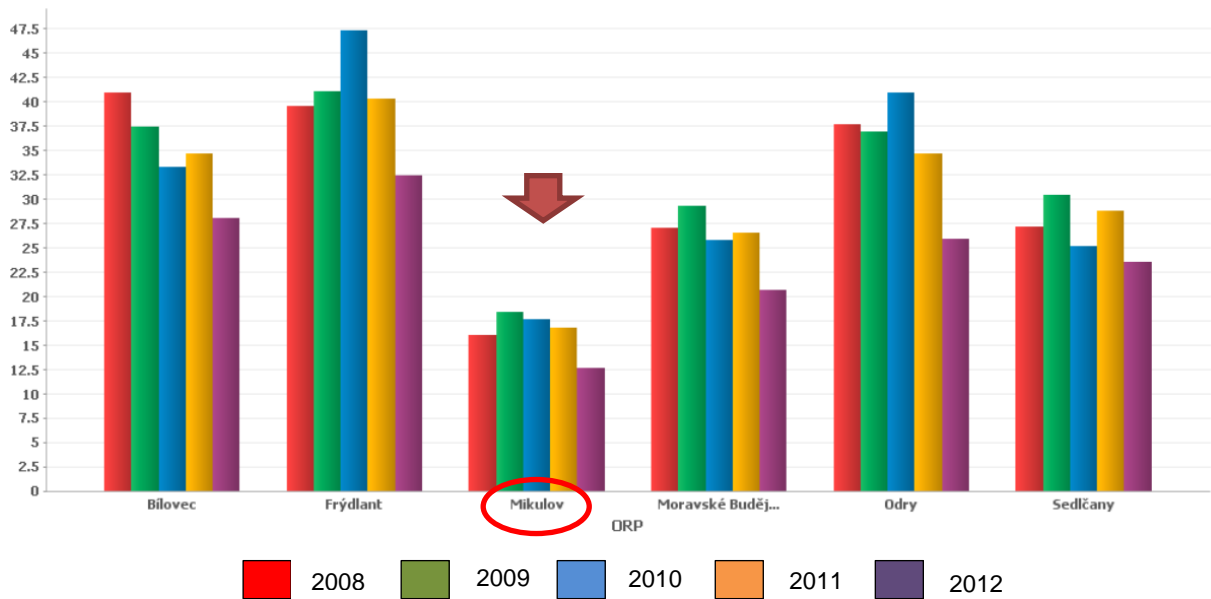
Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Jihomoravského kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obyvatel SO, počtem obcí SO a počtem obyvatel jádrového města):

- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 19.400 – 20.000 obyvatel (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Dačice, Jaroměř, Kaplice, Nové Město na Moravě, Polička, Český Brod);
- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 16 – 17 obcí (celkem 8 srovnatelných SO ORP: Ivančice, Nový Bor, Nový Jičín, Trhové Sviny, Vizovice, Vodňany, Vrchlabí, Ústí n. Orlicí);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 7.300 – 7.600 (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Bílovec, Frýdlant, Moravské Budějovice, Odry, Sedlčany).

2. Ekonomická výkonnost

Mezi ekonomickými ukazateli je zajímavé se u SO ORP Mikulov blíže zaměřit na úroveň **běžných výdajů na obyvatele**, která byla sledována mezi lety 2008-2012 u skupiny SO ORP s obdobou velikostí jádrové obce. Výše běžných výdajů, které zahrnují každodenní výdaje na provoz, byla po celou dobu v dané skupině nejnižší, což výsledně odráží i nejnižší průměrná hodnota: ca 16 tis. Kč/obyv. K tomu je třeba ještě dodat, že tyto výdaje od r. 2009 neustále klesaly. Viz obr. č. 1 a 2 (výše průměru je zvýrazněna červenou linií).

Obrázek 1: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 7.300 – 7.600 obyvj.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)



Obrázek 2: Průměrné běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 7.300 – 7.600 obyvj.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

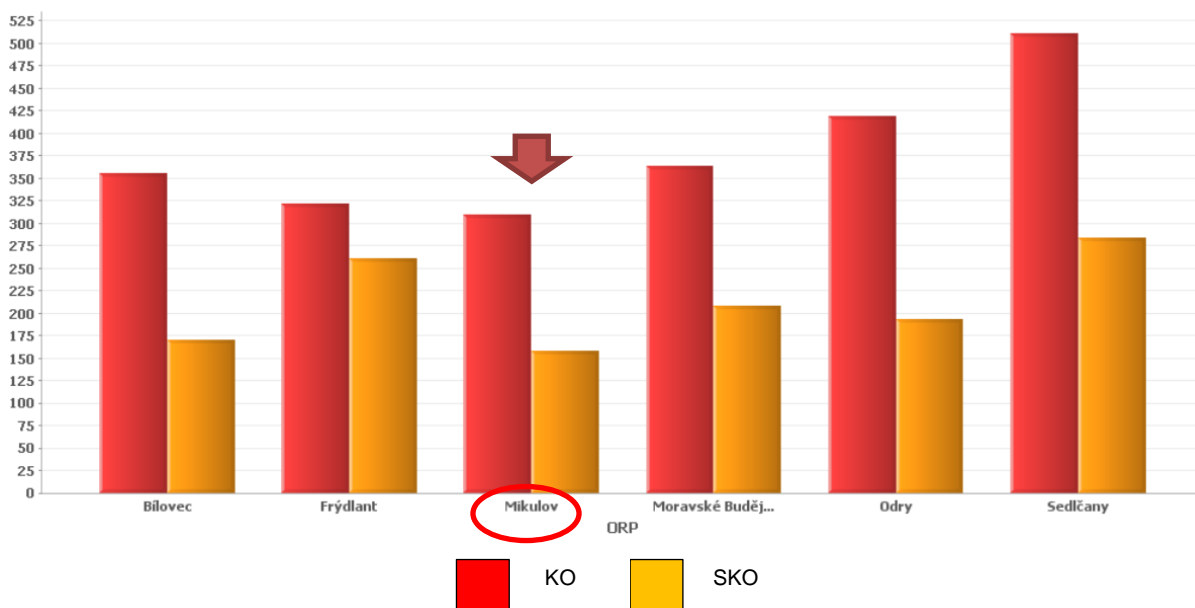


3. Odpadové hospodářství

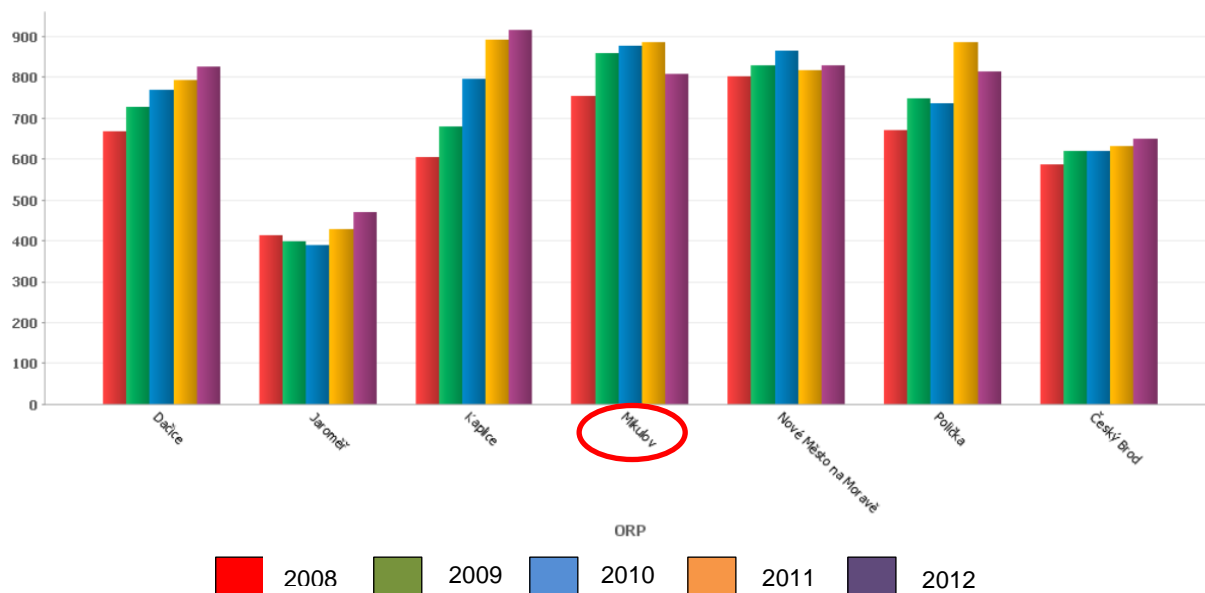
Z pohledu odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu významné srovnání **měrné produkce komunálního a směsného komunálního odpadu** (dále KO a SKO). Produkci KO i SKO je SO ORP Mikulov na posledním místě ve srovnávané skupině obvodů (vybraných dle kritéria velikosti jádrové obce) s celkovou výší 309 t/1.000 obyv., respektive 158 t/1.000 obyv.

Další zajímavou informací přináší srovnání **celkových neinvestičních výdajů obcí na odpady**. Jedná se o tu položku rozpočtu, která se spotřebovává na běžné či provozní náklady obce spojené s odpadovým hospodářstvím. Díky tomu, že hodnoty dosažené So ORP Mikulov patřily celou dobu k těm vyšším (v letech 2009 a 2010 byly dokonce zcela nejvyšší), dosáhl nevyšší průměrné úrovně hodnoty – 836,- Kč/obyv./rok. Je ovšem patrné, že obvody jako např. SO ORP Kaplice drží jasně rostoucí trend těchto výdajů a pravděpodobně mikulovský obvod předčí. Viz obrázky č. 4 a 5.

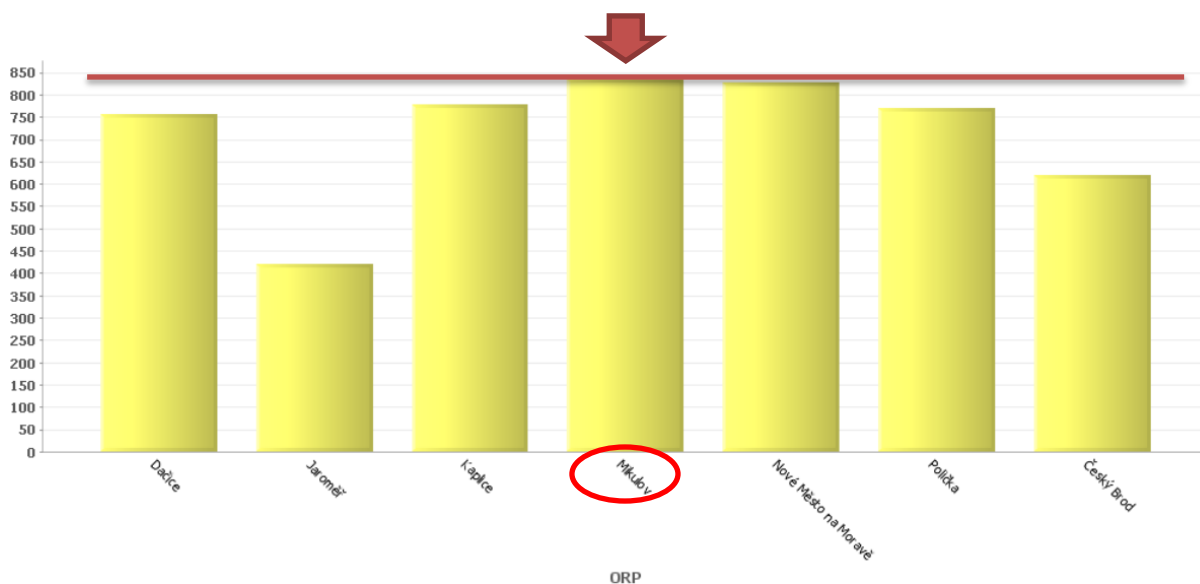
Obrázek 3: Měrná produkce KO a SKO vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 7.300 – 7.600 obyv.; v t/1.000 obyv.)



Obrázek 4: Celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 19.400 – 20.000) na odpady (v Kč/obyv./rok) v období 2008-2012



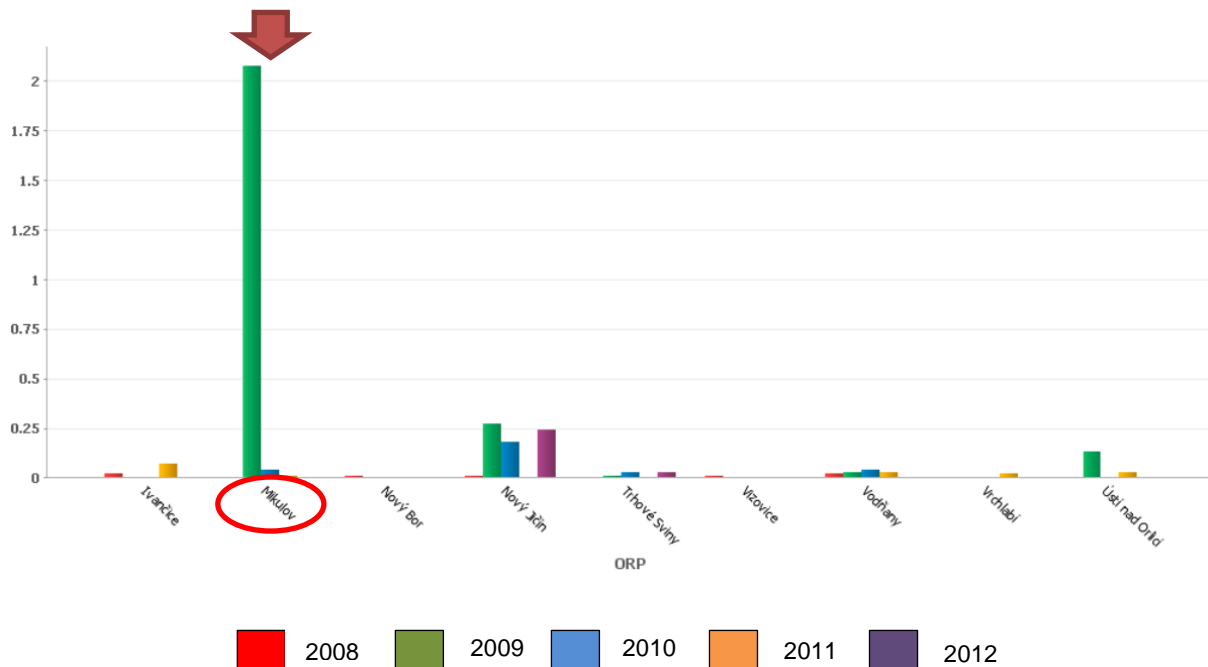
Obrázek 5: Průměrné celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 19.400 – 20.000) na odpady (v Kč/obyv./rok) v období 2008 – 2012



4. Sociální služby

V oblasti sociálních služeb je vhodné vyzdvihnout srovnání **kapitálových výdajů na obyvatele**. Celkově vykázal SO ORP Mikulov zdaleka nejvyšší dosaženou hodnotu ve skupině vybraných SO ORP (dle kritéria počtu obcí), a to v roce 2009: 2,07 tis. Kč/obyv. To naznačuje na významnou investiční akci v tomto roce. Uvedená hodnota významně převyšuje všechny ostatní v celém sledovaném období 2008 – 2012. Mikulovský obvod byl pak dále aktivní ještě v letech 2010 a 2011, ale to již minimálně (0,04, respektive 0,01 Kč/obyv.) a 2012 (0,24 tis. Kč/obyv.).

Obrázek 6: Kapitálové výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 16 – 17) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)



5. Závěrečné shrnutí

SO ORP Mikulov	
základní charakteristika	<p>v Jihomoravském kraji je správní obvod ORP Mikulov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • počtem obyvatel 3. nejmenší • počtem obcí 5. nejmenší • rozlohou se blíží středně velkému obvodu kraje
ekonomická výkonnost	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • nízké běžné výdaje na obyvatele
odpadové hospodářství	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • nízká měrná produkce KO a SKO • vysoké celkové neinvestiční výdaje na odpady
sociální služby	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • vysoké kapitálové výdaje na sociální služby na obyvatele

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad